

listopad 1963

Kulturni kalendár
DOBRIŠKA

Štěpan Ščipačov:

Veliké výtočí

(úryvek)

Jako by dnes sem od vody
na město baltský vítr vál,
dělový hukot „Aurory“
jako by dnes se valil dál.
Čas zatemnit nemoh ty ohně,
jež tehdy nocí zaplály,
sníh padal a déšť přišel po něm
a kapky s pušek stékaly.
Byl Zimní po útoku
zjizvený olovem střel.
Obláček po střelném prachu
se nad parketem chvěl.
Tmu lízaly ohně a stále
jen žhnul jejich zarudlý svit,
a ve Smolném, v slavnostním sále
roj čepic do výše vzlít.
Bouřily hukotem lavin
ovace na pozdrav.
S tribuny veliký Lenin
do věků rukou máv.

O hrdelním právu města Dobrušky

Dne 30. srpna 1565 byla Dobruška postižena velkým požárem. Oheň zničil celé náměstí, radnici, pivovar, špitál a šatlavu. Zprávu o tomto požáru zaznamenal staříčský městský písař Zikmund Kunášek, když psal ozdobným písmem titulní list nové „Knihy počtů sirotčích“, těmito slovy: „ . . . léta od narození Syna božího tisícího pětistého šedesátého pátého té noci po Stětí hlavy sv. Jana po půl druhé hodině na noc voheň stavení všecka přikryl, že domů shořelo 76 krom rathouzu, pivovaru, špitálu a šatlavy.“ Zikmund Kunášek zemřel roku 1568.

Studium dějin Dobrušky utrpělo tímto požárem nenahraditelnou škodu. Shořely tenkrát purkrechtní knihy a všechny důležité písemné prameny potřebné pro poznání historie města. Byla zachráněna jenom městská privilegia a „Kniha kšaftů“ založená roku 1525.

Proto nelze bezpečně zjistit, odkdy příslušelo městu Dobrušce vykonávání hrdelního práva. První zpráva o něm pochází z roku 1588. Z té doby se totiž dochovala tak zvaná „smolná kniha“ pod názvem „Knihy Smolné založené Léta 1588“.

Obsahem smolných knih jsou výpovědi osob při trápení na mučidlech, rozsudky nad nimi vynesené a zprávy o provedení rozsudků. Když byla provinilci udělena milost, zapsal se o tom revers, kterým provinilec sliboval, že se polepší a že se nikomu mstít nebude.

Smolná kniha města Dobrušky se skládá ze dvou částí. První část obsahuje výpovědi osob před trápením a při trápení na mučidlech, ortely a reversy, v druhé části jsou zápisy na dobušskou katovnu až do roku 1808.

Kniha byla odevzdána roku 1859 okresnímu soudu v Opočně a odtud se dostala do bývalého Archivu země České. Po roce 1638 bylo do smolné knihy zapisováno velmi zřídka. Výpovědi obviněných psal písař na volné listy, z nichž jsou některé uloženy v městském archivu.

Podle zápisů ve smolné knize byly v Dobrušce od roku 1588 do roku 1667 kladeny obviněným za vinu tyto činy: krádež, smilstvo, cizoložství, úkladná vražda, čarování, zhárství, vražda nemanželského dítěte, vyhrožování zabitím, podvody, přechovávání kradených věcí a sodomie.

Těžká provinění byla trestána smrtí a to oběšením, stětím, zahrabáním za živa, upálením apod. Lehčí provinění měla za následek pardus, t. j. bití, vypálení potupného znamení neboli cejchu a vypovězení z města nebo z panství. Zvláštní trest dostal roku 1616 Jakub Žila z Lična, že nepěkně zacházel se svou manželkou. Bylo mu uloženo, „aby každou neděli až do velikonoci v sínci kostela ličenského s chvojištěm přes celý kázání stál a pána Boha za odpuštění hříchův žádal.“

Obžalovaní byli vězněni v městské šatlavě, která byla v Dobrušce tam, kde nyní stojí dům č. p. 15. Po roce 1765 dala správa města upravit šatlavu na obydlí pro městského písaře. Písař se však nechtěl do nového bytu nastěhovat, proto byl dům roku 1788 prodán Josefu Hekovi za 291 zl.

Přiznání bylo vynucováno torturou, t. j. mučením obviněných osob. Obvinění byli svazováni do kozla, byli natahováni na skřípec, palce jim byly mačkány palečnicí apod. Mučení každý nevydržel. Roku 1588 byl v Dobrušce mučen Jan Skepilý a při trápení zemřel.

„On, souci velmi strápený, v šatlavě jest umřel. Z poručení pana ouředníka Václava Fraismuta z Železný jest k stí nadlům od kata dovezen a tam po smrti sřat a zakopán.“ Tak je tento případ zaznamenán ve smolné knize.

Dne 7. července 1744 byl v Dobrušce útrpným právem vyslýchán František Koutský, osmašedesátiletý vrátný z opočenského zámku. Byly zapsány nejen jeho výpovědi při trápení, ale byla popisována na zvláštním listě i ta okolnost, jak se jmenovaný tvářil a co vykřikoval při jednotlivých stupních mučení. A tento popis vypadá takto:

„Rozličná znamení Fr. Koutského při I. stupni tortury: Obracel oči semotam, sykal, boha prosil, aby se mu popustilo, zavíral oči, ohlížel se na vše strany.

Při II. stupni: Ohlížel se ke dveřům, ramena stahoval dohromady, chtěl, aby se mu pomáhalo, proboha prosil, pro pět ran Krista pána, anebo aby se mu život vzal, že již tak 24 neděle v arestě jest.

Při III. stupni: Rač (raději) mi ten provaz na krk dejte, obracel oči a hlavou semotam obracel, křičel Kriste Nazaretský, křičel, že mu ruce vytáhne, pro umučení boží, pro pět ran Kristových prosil; prosil, aby mu rukám bylo polehčeno, aby mu hlavu sřal."

Prvním stupněm mučení (svázání) byl František Koutský trápen 12 minut, druhým stupněm (přiložením palečnice) 10 minut a třetím stupněm (natažením na skřipec) 12 minut. Mučení i popravu vykonával kat se svými pomocníky. První známý kat (mistr popravní, mistr právní, mistr ostrého meče) v Dobrušce byl Michal. Město mu dalo roku 1590 zápis na kus pozemku pro postavení rasovny, která se ve smolné knize nazývá také koproforna. Katovo obydlí stávalo v Pulické ulici asi tam, kde je nyní řada nejstarších domků Jiráskovy čtvrti, mělo číslo popisné 67/b, později 142 a bylo zbořeno na konci minulého století.

Za mučení Františka Koutského dostal dobrušský kat Jiřík Žiška 3 zl. 36 kr. a to „od představení mistra popravčího se všemi k mučení patřícími nástroji 1 zl. 12 kr. a od skutečného mučení 2 zl. 24 kr.“

Tortura a barbarské hrdelní tresty byly ze soudnictví u nás odstraněny roku 1776.

Pořady v listopadu 1963

Sobota 2. listopadu 1963 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Taneční večer

K tanci i poslechu hraje taneční orchestr ZK.

– 19.30 hodin uvede Kino MěstNV v sokolovně film
sovětsko-řecké koprodukce

Lovci mořských hub

Neděle 3. listopadu 1963 v 15 hodin český film pro děti

Kuřata na cestách

– v 17 a v 19.30 hodin film sovětsko-řecké
koprodukce

Lovci mořských hub

Drama pod jižním sluncem.

Středa 6. listopadu 1963 v 17.30 od 9leté stř. školy

Lampionový průvod městem

– v 19 hodin v sále ZK v Sadech pionýrů

Slavnostní večer k 46. výročí VŘSR

Čtvrtek 7. listopadu 1963 v 10 hodin

pietní položení věnce

u hrobu rudoarmejců v Bílém Újezdě.

– 14.00 hodin

doběh hvězdicové štafety

na náměstí F. L. Věka a

Manifestace pracujících

– v 17 a ve 20 hodin v sále ZK v Sadech pionýrů
pohostinské vystoupení členů činohry Nár. divadla
z Prahy ve hře Emila Zoly:

Skvělé dědictví

V hlavních rolích: Stanislav Neumann, Eduard Ko-
hout, Jiří Dohnal, Marie Burešová, Marie Glázrová,
Václav Švorc a další.

Večerní představení je druhá hra v předplatném.

Sobota 9. listopadu 1963 v 19.30 hodin

v sále ZK v Sadech pionýrů

Taneční večer

K tanci i poslechu hraje taneční orchestr ZK.

Sobota 9. listopadu 1963

– v 19.30 hodin uvede Kino MěstNV v sokolovně anglický film

Pekelník

Rozšířený program o film „Všední dny velké říše“.
Příplatek 1,- Kčs.

Neděle 10. listopadu 1963 v 15 hodin
pásma barevných pohádkových filmů

Jednooký obr

✱

– v 17 a v 19.30 hodin anglický film
podle hry B. Shawa

Pekelník

Rozšířený program o film „Všední dny velké říše“.
Příplatek 1,- Kčs.

Čtvrtek 14. listopadu 1963 asi ve 12,10 hodin

průběh celostátní štafety Dobruškou

Zastavení u n. p. ADAST.

Sobota 16. listopadu 1963 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Taneční večer

K tanci i poslechu hraje taneční orchestr ZK.

– v 17 a v 19.30 hodin uvede Kino MěstNV
v sokolovně český barevný film

Až přijde kocour

✱

Pohádková komedie. V hlavní roli národní umělec
Jan Werich. Příplatek 1,- Kčs.

Neděle 17. listopadu 1963 v 15 hodin
pásma barevných filmů pro děti

V džungli

✱

– v 17 a v 19.30 hodin nejúspěšnější český barevný
film poslední doby

Až přijde kocour

✱

V hlavní roli národní umělec Jan Werich.
Příplatek 1,- Kčs.

Pondělí 18. listopadu 1963 v 17 a v 19.30 hodin
český úspěšný film

Až přijde kocour

✱

Příplatek 1,- Kčs.

Pátek 22. listopadu 1963 v 17 a ve 20 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů pohostinské představení souboru
Městských divadel pražských
ve hře Armanda Salacroua:

Příliš počestná žena

V hlavních rolích výborné francouzské komedie
uvidíte: Jaroslavu Adamovou, Marii Rosůlkovou,
Ninu Jiránkovou, Janu Koulovou, Eduarda Dubského,
Lubomíra Lipského, Ottu Šimánka a Boh. Švarce.
Večerní představení je 3. hra v předplatném.

Sobota 23. listopadu 1963 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Taneční večer

K tanci i poslechu hraje taneční orchestr ZK.

— Kino MěstNV uvede v sokolovně v 19.30 hodin
rumunský satirický film

Proslulý 702

Neděle 24. listopadu 1963 v 15 hodin
pásma barevných filmů pro děti

Kde je Miša

— v 17 a v 19.30 hodin rumunský satirický film

Proslulý 702

Neuvěřitelný příběh z amerického vězení.

Středa 27. listopadu 1963 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Iluze bez kouzel

Estrádní pořad, v němž účinkují členové divadla
Vítězného února z Hradce Králové:

R. Mihula a J. Faltejsek a kouzelníci M. Kult,
J. Zach a další.

V pořadu je ukázán humornou formou vývoj kouzel-
nictví od nejstarších dob až po dnešní dobu.

Sobota 30. listopadu 1963 v 19.30 hodin v sále ZK
v Sadech pionýrů

Taneční večer

K tanci i poslechu hraje taneční orchestr ZK.

— Kino MěstNV v sokolovně uvede v 19.30 hodin
starší českou filmovou veselohru s Vlastou Burianem

Katakomby

Neděle 1. prosince 1963 v 15 hodin
pásma barevných filmů

Potrestaný kocour

Příhody pro zábavu i poučení.

Neděle 1. prosince 1963

— v 17 a v 19.30 hodin uvede Kino MěstNV
sovětský film

Dospělé děti

Komedie o potížích dětí s rodiči a naopak.
Přístupno mládeži od 10 let.

Pondělí 2. prosince 1963 v 19 hodin
koná se v zasedací síni MěstNV
výroční členská schůze ČSČK

— — —

Změna programu vyhrazena. Filmy označené hvězdičkou
jsou mládeži přístupné.

Místní skupina ČSČK v Dobrušce pořádá

30. listopadu a 1. prosince 1963 výstavu

„100 let založení ČSČK“

v zasedací síni MěstNV v Dobrušce.

Osvětový dům v Dobrušce pořádá v listopadu

Sobota 2. listopadu 1963 ve 14 hodin

**Aktiv loutkářů a I. lekce základního
loutkářského školení**

v novém loutkovém divadle JZK
v Týništi n. Orli.

Sobota 9. listopadu 1963 ve 14 hodin

společný zájezd loutkářů

z okresu Rychnov nad Kněžnou do Hradce Králové
na představení Krajské loutkové scény Liberec.

Čtvrtek 14. listopadu 1963 v 17 hodin v Osvětovém domě

v Dobrušce čtvrtou přednášku Lidové akademie

„Realistické tradice v českém malířském umění“

na téma

„Max Švabinský“.

Čtvrtek 28. listopadu 1963 v 17 hodin

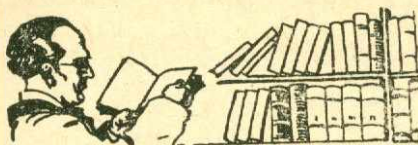
v Osvětovém domě v Dobrušce

pátou přednášku Lidové akademie

„Realistické tradice v českém malířském umění“

na téma

„Sociální malířství dvacátého století“.

Jazykové kursy

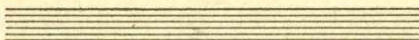
v běhu od 15. října 1963

Pondělí od 17 do 19 hodin **španělština**,
vyučuje s. Jiřina Mühlerová, profesorka
University 17. listopadu v Dobrušce

Úterý od 17 do 19 hodin **němčina I.**
a od 19 do 21 hodin **němčina II.**,
vyučuje s. J. Potůček, učitel ZDŠ v Dobrušce

Středa od 17 do 19 hodin **angličtina I.**,
vyučuje s. Gopolt.

Každé pondělí od 19,30 do 22,00 hodin jsou pracovní
schůzky členů kinokroužku Osvětového domu v Dobrušce.
Noví zájemci o amatérský film jsou vítáni.

KULTURNÍ KALENDÁŘ

vydává Městský národní výbor v Dobrušce a řídí jej
redakční rada při kulturní komisi MěstNV

Kulturní kalendář vychází v prvních dnech měsíce a je
v prodeji za 50 haléřů v prodejně
n. p. Kniha v Dobrušce

Mtz 415 3027 63 — N 07 • 31879